

він повністю усвідомлювати значення своїх дій і в якій мірі він міг керувати ними; ставлення неповнолітнього до вчиненого ним діяння; умови життя та виховання неповнолітнього; наявність дорослих підбурювачів та інших співучасників кримінального правопорушення.» [2, с. 210-211]

Кримінально-процесуальне законодавство також визначає, що при дослідженні умов життя і виховання неповнолітнього обвинуваченому слід з'ясувати(ст.487 КПК):

1) склад сім'ї неповнолітнього, обстановку в ній, взаємини між дорослими членами сім'ї та дорослими і дітьми, ставлення батьків до виховання неповнолітнього, форми контролю за його поведінкою, морально-побутові умови сім'ї;

2) обстановку в школі чи в іншому навчальному закладі або на виробництві, де навчається або працює неповнолітній, його ставлення до навчання чи роботи, взаємини з вихователями, учителями, однолітками, характер і ефективність виховних заходів, які раніше застосовувались до нього;

3) зв'язки і поведінку неповнолітнього поза домом, начальним закладом або роботою. [2, с.211]

Незважаючи на зазначені особливості кримінального провадження щодо неповнолітніх, залишається досить багато проблем, які також потребують свого вирішення. З цією метою, на мою думку, слід дослідити досвід європейських держав щодо функціонування ювенальної юстиції при здійсненні кримінальних проваджень щодо неповнолітніх в Україні.

Список використаних джерел:

1.Проблемні питання застосування КПК України в сучасних умовах: матеріали круглого столу. – К.: 2014.-208с.

2.Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами і допов. на 03 січня 2014 року: - К.: Алерта, 2014. – 270 с.

Засада публічності у кримінальному провадженні

Гребенюк К.С., курсант ННІПФПСКМ НАВС

Мельник О.В., доцент кафедри кримінального процесу НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Публічність як принцип кримінального судочинства полягає в обов'язку процесуальних органів діяти в інтересах держави та суспільства, визначається завданнями кримінального судочинства і виходить за межі зв'язків з кримінально-правовим принципом невідворотності покарання.

Від публічності та диспозитивності як принципів кримінально-процесуального права слід відрізняти імперативний та диспозитивний методи правового регулювання кримінально-процесуальних правовідносин. Імперативний метод полягає у встановленні категоричного правила поведінки для суб'єктів права, зміст якого визначено джерелом права і не може змінюватися за розсудом суб'єктів права. Диспозитивний метод, навпаки надає суб'єктам певну альтернативну можливість вибору варіантів поведінки в межах закону, виходячи з певних інтересів, що відповідно проявляється в дискреційних повноваженнях публічних

суб'єктів судочинства і в диспозитивних правах приватних суб'єктів процесу.

Для кримінального судочинства мають значення соціальні інтереси, які можна диференціювати за їх носіями: на публічні та приватні. Останні можуть бути щодо їх правового значення законними та протиправними, які разом з тим мають правове значення для правового регулювання кримінально-процесуальної діяльності. Так, законні інтереси мають в кримінальному процесі захищатися, а їх реалізація має бути забезпеченою процесуальними гарантіями. Протиправні інтереси повинні попереджуватися шляхом викорінювання потреби в їх виникненні та встановлення юридичної відповідальності за їх реалізацію та за зловживанням процесуальними правами.

Для класифікації інтересів на публічні та приватні необхідне формулювання певної підстави. Такою підставою, може бути підтримання певного інтересу більшістю спільноти, тобто публіки: держави, суспільства. Тому певний суб'єкт кримінального судочинства, який не є процесуальним органом може реалізовувати в кримінально-процесуальній діяльності не лише приватний, але й публічний інтерес (наприклад, потерпілий, подаючи скаргу про приватне обвинувачення).

Приватні інтереси в конкретному кримінальному провадженні можна поділити на наступні групи: а) приватні інтереси, що співпадають з публічними; б) приватні інтереси, нейтральні до публічних; в) приватні інтереси, колізійні з публічними.

З іншого боку з кримінальним судочинством пов'язані три групи публічних інтересів: а) інтереси держави в організації власної правової системи та підтриманні правопорядку, в тому числі шляхом створення органів та процедур для вирішення правових спорів, які підривають принципи правової визначеності як елемент верховенства права. У зв'язку з цим, вказані інтереси держави реалізуються у всіх видах процесу (кримінальному, цивільному, господарському, адміністративному), тому що вони врегульовані публічною владою і здійснюються від імені публічної влади; б) інтереси держави у забезпеченні реалізації кримінально-правового принципу невідворотності кримінальної відповідальності особи за вчинений нею злочин, у зв'язку з чим на компетентні органи державної влади покладено обов'язок розпочати досудове розслідування за будь-яким випадком злочину; в) інтереси держави у забезпеченні реалізації кримінально-процесуальних прав учасників процесу.

Таким чином, друга і третя групи інтересів детерміновані відповідними положеннями кримінального законодавства, а в цілому всі три групи обумовлені захистом прав і законних інтересів осіб, зокрема у галузі кримінального судочинства.

Положення щодо публічності кримінального процесу слід диференціювати на положення, що стосуються організації судочинства в цілому, та на положення стосовно ведення кримінального переслідування щодо конкретної особи чи по певному факту.

Матеріальна публічність полягає в праві розпорядження правовими вимогами і виражається у правових діях публічного органу (службової

особи) або суб'єктивно заінтересованої особи, які тягнуть: порушення справи; її зупинення або закриття (в тому числі шляхом мирової угоди). Формальна публічність розкривається в процесуальних повноваженнях публічних органів (службових осіб) з провадження у справі, відстоювання своєї (публічної) позиції у справі з використанням процесуальних засобів (заперечення слідчого на вказівки прокурора, самовідвід, звернення з апеляційним, касаційним поданням тощо).

Домашній арешт як засіб обмеження прав людини у кримінальному процесі

Ніколенко А.О., курсант Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Черняк Н.П.*

Запобіжні заходи – це передбачені кримінальним процесуальним законодавством заходи процесуального примусу, які тимчасово обмежують права і свободи підозрюваного, обвинуваченого, підсудного з метою забезпечення його належної процесуальної поведінки.[1]

З часу набуття Україною незалежності, наша держава прагне розвиватися на прикладі європейської спільноти, але це вимагає змін не лише міжнародним стандартам економічної, соціальної сфери, але й у кримінальному судочинстві. Саме тому враховуючи приклади європейської спільноти, міжнародні стандарти та накопичений власний досвід, не так давно було прийнято новий Кримінальний процесуальний кодекс України. Чи не найголовнішою з новел КПК України стало введення домашнього арешту до переліку запобіжних заходів. Саме це нововведення було сприйняте абсолютною більшістю експертів, які були більше всіх налаштовані проти такого нововведення.

Відповідно до положень ст. 181 КПК України домашній арешт полягає в забороні підозрюваному, обвинуваченому залишати житло цілодобово або у певний період доби. Також слід зазначити, що застосовується він лише до особи, яка підозрюється чи обвинувачується у вчиненні злочину, за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі. Таке формулювання норми є неправильним або не зовсім коректним і може призвести до того, що цей запобіжний захід можна буде застосувати й до осіб, яким загрожує навіть довічне ув'язнення. Працівники органу внутрішніх справ мають право з'являтися у житло підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, з метою контролю за поведінкою такої особи, вимагати надання усних чи письмових пояснень з питань, пов'язаних з виконанням покладених на неї обов'язків, використовувати електронні засоби контролю. [2]

Застосовуючи запобіжний захід домашній арешт слідчий суддя повинен спиратись на ст. 178 КПК України, яка містить обставини, що враховуються при обранні будь-якого запобіжного заходу (зокрема, вік, стан здоров'я підозрюваного, обвинуваченого, міцність соціальних зв'язків такої особи у місці проживання, в тому числі наявність сім'ї та утриманців, репутація, майновий стан та інші обставини).